

Palepai

doek van grote rituele waarde

In Indonesië heeft textiel grote waarde als ritueel voorwerp. Bovendien geeft het de rijkdom van de eigenaar aan. Een van de meest memorabele stukken textiel is de *palepai* of scheepsdoek van de regio Lampung in Zuid-Sumatra.

In Sumatra worden deze doeken ook wel *sesai balak* ('grote muur') genoemd.

Het gebruik van een palepai is in de complexe sociale structuur van het *Paminggir*-volk het voorrecht van de *penyimbang* (aristocraten).

De doeken worden gebruikt bij veel ceremonies betreffende de levenscyclus. De palepai wordt aan de rechtermuur van een kamer van het huis opgehangen en dient als decorstuk waarvoor de ceremonie plaatsvindt.

Geboorte: na de geboorte van het eerste kind, wordt het kind voor het doek aangeboden aan de

grootouders van moederskant om een naam te krijgen.

Huwelijk: bij de huwelijksceremonie zit de bruid voor het kled van haar aanstaande echtgenoot.

Besnijdenis: bij de viering van een jongens-besnijdenis wordt de doek ook opgehangen.

Begravenis: bij begravenissen maakt het eveneens een onmisbaar onderdeel uit van de ceremonie.

Uniek scheepsdoek

Het hierboven afgebeelde scheepsdoek (Metropolitan Museum of Art, NY) is; 411.5 x 123 cm en is mis-

schien wel het mooiste bewaard gebleven exemplaar van dit type. Het is zeer waarschijnlijk in de 18de eeuw vervaardigd. De gebruikte materialen zijn vezels, keramiek en glaskralen, nassa schelpen en stof. De compositie wordt gedomineerd door twee schepen. Het schip aan de linkerkant, geplaatst in een nachtelijke hemel, heeft een piramidevormige schrijn die een heilige berg of boom voorstelt. Het schip aan de rechterkant, in een ochtendhemel, draagt wat een troon kan zijn (*pepadon* of zetel van verdienste). De schepen worden gescheiden door een derde schip, dat een berg draagt.

Kunstenaar Jennifer Tee maakte voor het Amsterdamse metrostation CS twee kunstwerken, opgebouwd uit ruim 100.000 tulpenblaadjes. Tee liet zich inspireren door de Sumatraanse palepai en de tulp. Zij greep bij die combinatie terug op haar familiegeschiedenis; haar familie kwam in 1950 van Indonesië naar Nederland. Haar opa had een tulpenbollenbedrijf. Ook de allegorische beeldencollectie die in de gevel van het Centraal Station voorkomt gebruikte ze als inspiratiebron. De kenmerkende schepen, de levensboom en de 17de eeuwse grachtengordel zijn herkenbaar.